

„mahrenberskega Turka“, kakor se je sam imenoval. V svojej pisarnici ima podobo cesarja Jožefa II. in ob vsakej priložnosti razlaga kmetom o velikih zaslugah za kmetiški stan, posebno zato, ker je samostane ali klostre zapreti, in menihe in nune izgnati dal. Po duhovnih notar Rudl rad udriha in vse, kar je mogoče, vsiljuje hribovskim kmetom, kateri še Kristusa častijo in njegovih služabnikov ne preganjajo. Nekokrat je grozne reči pripovedoval in nek hribovec mu je pod nos zaribal: „sind auch von Fleisch und Blut, so wie Sie, Herr gospod notar!“ Čudimo se, ako ima toliko ljubezni do ljudi, zakaj jim ne pove, da je Jožef II. kuracije alj majhne fare ustanovil, in jim duhovnike nastavil, da bi leži v cerkev prišli in sicer s premoženjem od samostanov za podporo skrbel. Le to se notarju dopada, da je samostan v Mahrenbergu pa na Muti zapreti dal, kder je na tisuče siromakov dobilo jesti, gotovo več, kakor na notarjevih ledinah. Takrat je tudi rekel: „Jaz sem „mahrenberski Turk“. Kar mu skoro pritrdimo, ker zelo stare krščanske spominke podira, kar je storil s križem na ledinah. Podreti ga je dal in kamenje porabil za zid pri svinjski kuhinji. Ali v cerkev zahaja in sv. zakramente prejema, tega nečemo preiskavati. To pa vemo, da o...jen ni. Njegov pisac še je le pravi ptič, od sv. Urbana nad Ptujem neki izgnani „študent“. Ta se baha, kako „šriba“ v celjskega lisjaka. Enkrat podpisani Melonik je za njega kožo držal. Meloniku je neki bilo zelo težko, da je isti revež zlorabil njegovo ime, ker sam se podpisal ni na isto čenčarijo. Tako ravnanje je zelo nepostavno in kaznovanja vredno. Ko bi oča Melonik se ljudij, namreč Turka, ne bal, bi gotovo vse preklical in zlorabeža njegovega imena sodnji naznanil. Pa boji se Turka. Slovenci začnite tudi vi vže zdaj agitirati za narodne može in zoper nemčurje in grabeže slovenske zemlje. Rudl vže zdaj agitira ob vsakej priložnosti in pravi: „Vidite, kaj delajo tisti, ki ste jih volili, boljše bi bilo, ko bi Poseka izvolili.“ Tedaj zlorabi prigodke na Poljskem in jih našim poslancem podriva; je pač pravi lisjak, ki v vodi, kedar mesec sveti, sir vidi. Novo izvoljene župane strastno nadleguje na vsaki način, da bi se njemu poklonili in njegove nauke poslušali. Hudo ga peče, ako kde narodnjaka za župana izvolijo.

Šabljenka brušena!

Od Radoslavec, 17. februarja. V občie se letos vršijo v naši Štajerski nove volitve občinskih odborov in njih starašinstev. Tako je bila tudi tukaj v naši vesi na podlagi postave in predpisanih potrebnih priprav volitev občinskega odbora, dne 22. januarja na 8. uro razpisana. Znano je pa, da je lansko leto toča tukajšnje okolice do cela potolkla, kakor tudi

našo občino; zato se je glede na slab stan obč. denarnice, sklenolo na podlagi volilnega reda doma v občini volitev brez vseh stroškov izpeljati. Volitev, ktere so se letos volilci v obilnem številu udeležili, se je s tem pričela, da so se volilci spodobno o volitvi podučili, ter se njim je postava obč. v. r. od § 4 do 12 glasno prebrala. Po končani volitvi se je posledek v občie naznanil, ter so se volilci mirno in zadovoljno razšli. S posledkom te volitve pa ni bil zadovoljen nek častilakomen mož. Zato je šel h „Kovačevemu Seplnu“, naj mu ta napravi neko „Pešverdo“. Pogovorjeno, storjeno, in naš Sepl naredi neko nemško pismo. Na to pritožbo bilo je konečno 13 podpisov djanih, ktere večino podpisala je druga roka. Vsled te pritožbe dobi hipoma župan povelje vse dotične volilne spise poslati okr. c. kr. glavarstvu v presojo. Rado-veden na izid tega posledka grem pri priložnosti k g. okr. komisarju, kateri mi na prošnjo tudi pritožbo našega Seplna pokaže in izroči. Moj ugovor vzel se je v zapisnik. Vse je sedaj poslalo v Gradec k c. kr. namestniji!

J. Božič.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedaj so nasipi in šance okolo mesta Premisel na Gališkem dodelane in začeli so dovažati kanone in strelivo. — V državnem zboru zaletavajo se nemški liberalci srdito v ministre pa tudi naše poslance; posebno Wildhauški Karneri je upijal, da je pravičnost proti Slovanom krivica Nemcem (menda le takšnim liberalcem kakor je on). Ministri in naši poslanci pa so njega in njegove pajdaše zavrneli rekoč: da živi v Avstriji zraven 8 milijonov Nemcev tudi 14 milijonov Slovanov, ki jednako plačujejo davke, treba jim toraj privoščiti enakih pravic; takšno ministerstvo, ki bi hotelo Slované zatirati, niti več mogoče ni. Minister grof Taaffe je zopet očitno izrekel, da hoče do pravice pomagati vsem narodom, a nobenemu krivice delati, najmanje nemškemu. Da je to edino prava avstrijska politika, to priznava tudi večina Nemcev, namreč konservativci, le zagrizeni liberalci in pri nas njihov podmitani, sebični rep slovanskih in slovenskih odpadnikov, Judežev temu nasprotuje. Toda dolgo to niti pri nas ne more trajati. Kakšni politični hinavci da so nemški liberalci, kedar cesarja hvalijo, pokaže se čestokrat na svetlo, zlasti takrat, kedar v prusko Nemčijo poškilijo. Grdo pa je bilo to, kar je njihov poslanec Schönerer storil, ta je nasvetoval, naj se cesarju vzame 1 milijon in ubogim v korist obrne. To je tem bolj nesramno, ker je znano vsemu svetu, da naš cesar vsako leto več milijonov raznim nesrečnikom, šolam cerkvam itd. porazdelijo.

Ko bi le hoteli cesarja posnemati liberalni bogataši, pa ti rajši iz srenjskih, deželnih in drugih blagajnic zajemajo in s tujim denarjem milošne delijo namesto, da bi v lastni žep segnoli. Saj jih poznamo! Naši poslanci so pa cesarju zopet dovolili kar mu gre! — Dunajski kovaški pomagači zahtevajo od mojstrov 10 fl. na teden in v nedeljo prosti čas, ker mojstri ne privolijo, ustavili so pomagači delo, kovačnice stojijo. — Velika puškarna v Steyeru nima dela več in je 2000 delavcev zgubilo zaslužek. — Magjari delajo v Budimpešti novo šolsko postavo za gimnazije in realke. Glavni namen je, pospešiti pomagjarenje ogerskih Slovanov, Nemcev in Romunov.

Vnanje države. Irci silno sovražijo Angleže. Osnovali so tajno družbo morilcev in požigalcev. Glavača temu društvu, po imenu Janeza Washa, ugrabili so angleški policaji in zaprli. Minister Gladstone mudi se v Parizi in se pogaja s Francozi. Ti so voljni Angležem pustiti Egipt, ako smejo sami pograbit Sirijo in menda še Sveto deželo. Od ondod mislijo čez Eufkrat in Armenijo podati Rusom roko in Turčijo razdeliti. Tako se toraj bliža konec turškemu cesarstvu. Na Nemce pa Francozi vedno vedno pazijo in se vadijo v streljanji, uže imajo 232 strelskih društev. — V južnem Španskem razsajajo republikanci tolovaji, požigajo pristave in žugajo pobiti vse bogatece. — Vnuč Črnega Jurija, ki je prvič Srbe rešil turškega jarma, Peter po imenu, je izgnan iz Srbije, pa je nedavno obiskal črnogorskega kneza, kder je bil prijazno sprejet. Ondi je naznanil, da je on pravi vladar srbski in da hoče kralja Milana pregnati iz Belgrada, ter sam zasesti kraljevski prestol srbski. — Romuni so sklenoli 15 milijonov potrošiti za pozidanje novih trdnjav. — Kronanje ruskega cesarja v Moskvi vršilo se bode najbržer dne 10. junija t. l. Priprave delajo velikanske.

Za poduk in kratek čas.

Staroslovanski kmet na polji in doma.

III. 13. No, menda Slovan ni imel čistih rok? morda ni bil poštenjak? Na to vprašanje naj odgovarja okoliščina, da nam celo nemški pisatelji poročajo jako lepe reči. Tako npr. kedar so Slovani odhajali z doma, niso zapirali dverij za seboj. Gostoljubnost je pri njih toliko veljala, da so z domi odhajaje na mizi puščali pripravljena jedila navlaš za gosta, ki bi se morebiti oglašil pri njih. Pri tem niso delali izjeme med narodi, in nemški trgovci pak roko-delci so radi zabajali v slovanska sela. Tatov in razbojnikov med Slovani nisi našel.

14. Kje so Slovanje stavili svoje hiše? Zgodovina pravi in sedanost marsikje spričuje,

da so naši predniki svoje na okroglo najrajši v podobi podkove zidane vesi potiskali kolikor mogoče daleč proti izviru kakega potoka ali reke kde v najzadnji konec doline.

Na takih krajih čepelo je začetkoma po 3, 4, 5 slovanskih hiš na okroglo sporastavljenih. Cesta je držala samo do vesi, zadej za vesjo je nje pa zmanjkalo. Po bolj varnih krajih, stavili so si hiše tudi, kakor vže vemo, sred polja. Bržčas so ti maloštevilni gospodarji bili jedna družina. V poznejših časih priselilo se je sicer v prvotno ves obilo novih hiš, ki so se razvrstile v ulice, ali stari načrt vesi, podoba podkove, je svedočil še potem o pričetku.

15. Duh slovanskih družin ni poznaval lenobe. Pridne roke starega Slovana so ljudstvo delale premožno. Slabo godilo se je le tistemu, katerega so družine izključile iz svoje sredine vsled kakšnega hudobnega ali pohujšljivega dejanja. Nobeden mladenič ni bil priznan kot zrel in sposoben za javno življenje, dokler ni spričal, da je v poljskih opravilih do dobra izurjen. Samostalen zamogel je postati še le v možkeji dobi: odtod prihaja, da beseda „mož“ v ruskem jeziku (zraven izraza „hriščan“) in pri kajkavskih Hrvatih pomenja toliko, kakor naš „kmet“ ali poljedelec ali seljak, a „kmet“ je v čehoslovansčini to, kar mi pravimo: starec.

16. Ko so v poznejših časih nad Slovani zavladali Nemci, izgubila se je samostalnost slovanskih družin. Gospodje so jih večkrat meni nič tebi nič kar odganjali z lastnega zemljišča, ako se jih drugače niso mogli iznebiti. Kolikor Slovanov je prebilo 12. in prvo polovico 13. stoletja, hlapčevati so morali Nemcem. S pridnimi rokami in bistro glavo, ki so Slovana vedno odlikovale, pridobil si je celo lahko blaga ter ga podedoval svojim otrokom ali sorodnikom, toda le takrat, če so bili sužniki njegovemu gospodu. Nepotrebno blago so smeli prodajati, toda nikdar ne brez gospodovega znanja in dovoljenja, tudi ne človeku, ki je služboval kakemu tujemu gospodu. Za ženitev morali so prositi dovoljenja in njih otroci so bili sužniki, kakor oni sami. Ni nemogoče, da nas na to zadevo spominja okoliščina, ker čehoslovanska beseda „otrok“, ki jo mi rabimo za „dete“, v slovenščini pomenja: sužnik.

Italijanski jezik še danes ima za „Slovana“, kakor za „sužnika“ eno in tisto besedo ali izraz.

Nemški gospod je s svojimi sužnimi podložniki lahko počel, kar se mu je zljubilo; prodajal jih je, zastavljal, zamenjaval ali za ljudi svojega sosedu ali tudi za kakšno živinče itd. Najstarejši sin je podedoval očetovo kmetijstvo, druge sinove pa je porabil gospod, kakor je vedel in premogel. Kedar se je Slovan ženil, moral je vprašati gospoda in snubiti je smel le sužnico, vrh tega je za ženitev moral nekaj pla-